NITO

Olje- og energiminister Tina Bru

22.12.2020

Innspill til statsbudsjett for 2022
NITO - Norge Ingeniør- og Teknologorganisasjon, er Norges største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer med over 93 000 medlemmer. Vi organiserer medlemmer i alle sektorer og over hele landet.

Karbonfangst og –lagring – CCS
Det er svært gledelig det norske prosjektet for fangst, transport og lagring av CO_2 skal igangsettes. "Langskip" er viktig for klimaet, for utviklingen av norsk teknologi og for nye klimavennlige arbeidsplasser i norsk industri. Samtidig er NITO skuffet over at Fortums avfallshåndteringsanlegg på Klemetsrud ikke finansieres fullt ut. Både kraftforedlende industri, raffinerier og avfallsforbrenningsanlegg trenger CO2-fangst hvis Norge skal nå sine klimamål.

Aktører som vurderer CCS har i dag ingen informasjon om hvordan staten har tenkt å bidra. Regjering må følge opp Stortingets tilråding om å utrede ulike måter å sikre sterke nok insentiver til å ta i bruk CCS i energigjenvinning av avfall på. Det må være et mål at all energigjenvinning av avfall skjer med karbonfangst.

Stortinget ber også regjeringen utrede hvilke næringer som har prosessutslipp som er vanskelig å erstatte, og foreslå virkemidler som er sterke nok til å ta i bruk karbonfangst i disse næringene, slik blant annet NITO har bedt om. Regjeringen må komme tilbake med forslag om dette i forslag til statsbudsjett for 2022.

For å realisere framtidige CCS-prosjekter i industrien er infrastruktur for CCS en forutsetning. Det er viktig at dette kommer på plass raskt slik at industrien kan sette i gang sine prosjekter.

- Regjering må utrede ulike måter å sikre sterke nok insentiver til å ta i bruk CCS i energigjenvinning av avfall, samt foreslå tiltak som sikrer tilstrekkelig framdrift.
- Regjeringen må utrede hvilke næringer som har prosessutslipp som er vanskelig å erstatte, og legge fram virkemidler som er sterke nok til at CCS tas i bruk i disse næringene.

Vannkraft
Fornybar kraftproduksjon er en viktig bidragsyter til grønn omstilling i samfunnet. Det er et stort potensial for økt vannkraftproduksjon i Norge gjennom opprustning og vedlikehold av eksisterende vannkraftverk. NITO er derfor glad for at regjeringen i budsjettet foreslo å innføre en ny type skattemodell som vil stimulere til reinvesteringer i gamle vannkraftverk. For eksisterende vannkraft, dvs. investeringer foretatt før 2021, videreføres imidlertid dagens skattemodell. Regjeringens forslag løser ikke utfordringen med at ordinære overskudd fra eksisterende kraftverk belastes med ekstraordinært høy grunnrenteskatt. Dette svekker selskapenes evne til å finansiere nye prosjekter.

- NITO mener at det for investeringer i vannkraft foretatt før 2021 må innføres tiltak som legger til rette for bedre utnyttelse av vannkraftverk ved at det enten
    - innføres et skjermingsfradrag i grunnrenteskatten, slik at den normale avkastningen skjermes, eller
    - innføres en form for forserte avskrivninger for eksisterende anlegg.

Kraftforedlende industri
En grønnere industri er en sentral forutsetning for omstillingen til lavutslippssamfunnet. Norsk industri er i all hovedsak basert på fornybar energi, og jobber godt med å kutte utslipp og utvikle bærekraftige løsninger. Vi må forhindre utflytting av industri til land som stiller færre miljøkrav, og dermed har mer forurensende industri. Norsk kraftforedlende industri møter store utfordringer i det globale markedet. Kraftkostander utgjør 30-40% av driftsskost for store deler av industrien, så både økte kraftpriser og nettleie reduserer lønnsomheten i industrien.

En rekke analyser tilsier at vår etterspørsel etter kraft vil øke kraftig de kommende årene knyttet til utbygging av datasentre, kraft fra land til olje- og gassplattformer, batterifabrikker og med eksport av kraft gjennom nye kabler. Det må tas hensyn til nasjonal kraftbalanse og konsekvenser for industrien hvis klimatiltak øker kraftpris og nettleie for industrien. Siden 2010 har nettleien til industrien økt med om lag 400 prosent. Det er de store investeringene knyttet til utenlandskabler og kraft fra land til oljeindustrien som er hovedårsak til denne økningen**.**

NITO mener det er urimelig at industrien alene skal belastes disse økte kostnadene og ber regjeringen sørge for et mer forutsigbarhet for nettnivå og en mer rettferdig kostallokering. Forutsigbare kostnader er en forutsetning for langsiktige investeringer i kraftforedlende industri.

- NITO mener det må innføres en mer rettferdig kostnadsallokering for nettleie slik at industrien får en lavere belastning.

Grønn gjenoppbygging
NITO har i forbindelse med koronakrisen pekt på en del tiltak som kan bidra til å dempe arbeidsledigheten og samtidig sikre mer bærekraftig sysselsetting og verdiskaping i et lengre perspektiv.

Områder NITO mener det bør investeres i nå, for å sikre en grønn videreutvikling av industrien er blant annet:

- ny industriutvikling innen havvind med mål om å ta en global lederrolle i utviklingen av flytende havvind. For at dette skal realiseres må områder gjøres tilgjengelige for utbygging og det må etableres en strategi for havvind som framtidsnæring som blant annet må inneholde mål for utbygging, finansieringsmekanismer for utbygging av hjemmemarkedet samt økte bevilgninger gjennom Norges Forskningsråd til forskning på havvind.
- hydrogen, som kan fremstilles både ved elektrolyse og bruk av gass med karbonfangst, og vil være en «mellomstasjon» på veien mot fornybarsamfunnet.
- grønn ammoniakk til bruk som drivstoff i skipsfart og som erstatning for fossilgass i gjødselproduksjon.
- utvikling av batteriteknologi og –industri, for eksempel i Mo i Rana, der det foreligger planer.

Det er mange uforløste miljøprosjekter i industrien som kan bli realisert gjennom en økning av bevilgningene til Miljøteknologiordningen, og ved å øke tilskuddsandelen opp til de rammer som

konkurranseregelverket og EØS setter. Virkemidler som fremmer utvikling av automatisering og ny teknologi som digitalisering bør prioriteres.

- NITO ber om en økning til miljøteknologiordningen basert på industriens behov og som kan bidra til innfrielse av de nasjonale klimamålene.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørlie
Generalsekretær